

Udo Juuno 70

Juubilare tervitades tervitaja tavaliselt räägib iseendast. Nii teen minagi, et jääda traditsioonidele truuks. Olin 1945 ametis Välismaalaste Komisjonis pagulaste kooliküsimusi korraldava koolideinspektor Helge Haage assistendina. Eesti algkooliealiste õpilaste kooliprobleem Stockholmis kujunes eriti keeruliseks. Stockholmis oli kogunenud palju lastega eesti perekondi. Kuna lapsed ei osanud veel minimaalselgi määral rootsi keelt, siis oli neil ülepääsematu raskus rootsi koolides. Juhtisime Eesti Komitee poolt Rootsi asutuste tähelepanu sellele tõsisemale asjaolule, et sellised eesti noored ei saa mingisugust algkooli haridust, kuna neil rootsi keele mitteoskamise tõttu puuduvad eeldused rootsi koolides õppimiseks. Juhtisin sellele ebaloomulikule olukorrale korduvalt ka dr. Haage tähelepanu ja püüdsin koputada tema kui pedagoogi südametunnistusele. Kaks korda tegin temale konkreetse ettepaneku eesti algkooli asutamiseks Stockholmis, kuid mõlemal korral oli tema seisukoht eitav, põhjendusega, et lapsed võivad väga kiiresti ära õppida rootsi keele niivõrd, et nad on suutelised õppima rootsi koolides.

Selleks ajalooliseks päevaks, mil dr. Haage oma senise negatiivse seisukoha muutis, osutus üks märtsikuu päikesepaisteline päev. Mulle tuleb elavalt meelde see pagulaslaager Siljani järve ääres Vikarby!-nis, kus me käisime sealset laagrikooli külastamas. Selle laagrikooli juhatajaks oli siis Udo Juuno ja õpetajaks Linda Kauri. Sellest laagrikoolist jäi dr. Haagel nii hea mulje, et kui meie järgmisel päeval tagasi sõitsime Stockholmis, siis rongis tegi ta selle ajaloolise otsuse: meie asutame siiski eesti algkooli Stockholmis. See Vikarbyni laagrikooli külastamine sai kaheldamatult ka üheks põhjuseks, et kui meil järgmisel sügisel tuli vajadus täiendada Stockholmis Eesti Algkooli õpetajaskonna koosseisu, siis Eesti Komitee Koolitoimikond ühel häälel otsustas kutsuda uueks õpetajaks Udo Juuno ja minul isiklikult oli meeldiv ülesanne seda otsust kirjallikult Udo Juunole teatavaks teha.

Kui 31. juulil 1950 lahkus senine koolijuhataja Eduard Karma, siis valiti tema asemele E.K. Koolitoimikonna ja kooli Hoolekogu poolt uueks koolijuhatajaks Udo Juuno.

- 2 -

Udo Juuno sattus koolijuhatajana kohe esimestel kuudel dramaatilise olukorra ette. Ta kirjeldab seda ise Stokholmi Eesti Algkooli koguteoses järgmiselt: "Koolitoimkonda informeeriti sellest, et Koolide Peavalitsus kaalub Stokholmi Eesti Algkooli järkjärgulist sulgemist. Põhjusena esitati kooliruumide vähesust Stokholmis. Kooli sulgemise otsust taheti rakendada 1950/51. õppeaastast alates, sulgeda igal õppeaastal kaks klassi. - Uue juhatajana ei olnud ma selles otsuses teadlik. Koos E. Komitee Koolitoimkonna esimehe H. Markiga palusime Stokholmi Koolivalitsuse juhatajalt vastuvõttu küsimuse selgitamiseks, kuna õpilased olid olemas, puudus vaid vastav arv klassiruumi. Vastuvõtul sattusime sama inspektori juurde, kes oli teostanud Göteborgi Eesti Algkooli sulgemise. Inspektor nõudis meilt otsuse täitmist kahe kooliklassi sulgemisega. Katsusime temale siiski selgeks teha kuue klassiruumi vajadust ja palusime eelolevaks õppeaastaks tema abi. Inspektor ei tahtnud sellega nõustuda, et sulgemise otsus on tehtud, Koolitoimkonnale teatavaks tehtud, kuid ei täideta - milleks neid otsuseid tehakse. Ta kutsus juurde Koolivalitsuse direktor Ekmani, kes samal sügisel Koolivalitsuse direktori kohale asus. Dir. Ekman ära kuulates meile palvet ütles lühidalt ja selgelt: "Kui õpilased on olemas, siis peab leiduma ka vastav arv klassiruumi." Samal päeval tuli kooli Koolivalitsuse majandusdirektor Göransson ja lahendas klassiruumide küsimuse soodsalt."

Udo Juuno pedagoogilisi võimeid iseloomustab omanegne koolide peainspektor Märt Raud samas koguteoses järgmiselt: "Oli tõeline rõõm tundma õppida Stokholmi Eesti Algkooli. See jättis juba aastal 1948 mulje, nagu oleks Eesti Vabariigi hea kool laevale pandud ja siia Rootsi pealinna toodud... Kohtasin temas kaks vana sõpra, keda kodumaal korduvalt olin revideerinud - need olid koolijuhataja Eduard Karma ja õpetaja Udo Juuno. Meist oli Juuno juba üige pea pärast seminari lõpetamist kantud koolinõunike aruannete põhjal Haridusministeeriumi "silmapaistvalt heade õpetajate ja kasvatajate" nimistusse."

Udo Juunoga pikaaegne koostöö on olnud väga sujuv ja meeldiv. See sõbralik koostöö jätkub nüüdki, kuna Juuno ka pensionieas tunneb suurt huvi ja armastust eesti kooli vastu ja võtab aktiivselt osa eesti õpetajate organisatsioonide tegevusest ja Eesti Komitee Kooli- ja Noortetoimkonna tööst. Jõudu tööle!

Heinrich Mark